

NİSAN 2020

64. KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU

COMMISSION ON THE
STATUS OF WOMEN, CSW

FEMİNİST COVID-19
POLİTİKASININ
TEMEL ODAK ALANLARI

HAZIRLAYAN: ZEKİCAN SARISOY, ZEYNEP BANU DALAMAN
KAYNAK: ZEYNEP BANU DALAMAN

64. KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU

COMMISSION ON THE
STATUS OF WOMEN, CSW

1. GIDA GÜVENLİĞİ

Gıda ithalatına bağımlı ülkelerde, sınırların ve pazarların kapanması ve gıdaya erişememe korkusu vardır. Bu endişe kırsal kesimde yoksulluk yaşayan insanlar, şehir merkezlerinde büyük marketlere ve marketlere kolay erişimi olmayan kadınlar için daha da artıyor.

2. SAĞLIK HİZMETİ

Tüm ülkeler virüsün yayılması nedeniyle halk sağlığı sistemlerinde büyük bir değişiklik yapmıştır ve pek çok hastaneyi "pandemi" hastanesi haline getirmiştir. Bu durum anne sağlığına verilen önemin azalmasına ve bebek/anne ölüm oranlarının artmasına neden olabilir. Kırsal kesimdeki sağlık hizmetlerine ve tıbbi malzemelere erişim genellikle yoktur. Yaşlılar, engelliler ve bağışıklık sistemi zayıflamış kişiler yüksek risk altındadır ve canlı destek ünitelerine sahip olmayabilirler. Virüsün rutin ve yayılmasındaki değişiklik zihinsel sağlık sorunlarını yaratabilir veya şiddetlendirebilir. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, Mart 2019 tarihli sağlık iş gücü çalışma raporuna göre sağlık ve sosyal sektördeki işçilerin %70'i kadındır ve salgında kadınlar orantısız bir şekilde daha büyük risk altındadır. Buna karşılık, dünyada sağlık sektöründe söz sahibi, yönetici pozisyonundakilerin %70'i erkektir. Salgınla birlikte pandemi kurullarında yani karar alma mekanizmalarında erkek egemen bir yapı var. Trump'ın bizzat kurduğu ABD Corona Virüs Kontrol ve Önleme Merkezleri'nin başında olanların %100'ü erkektir. İstatistikler sağlık sektöründe kadınların karar alma mekanizmalarında ne kadar yetersiz sayıda olduğunu göstermektedir. Bu durum, oluşturulan politikalarda kadın ve çocuklara yönelik tedbir kararlarının yeterince alınmamasına neden oluyor.

3. EĞİTİM

Okulların kapatılması çocukların, ailelerin ve toplulukların korunması için yerinde bir karardır. COVID-19'un en fazla yayılma riskinin olduğu ortamlar olarak eğitim kurumlarının kapalı olması en yüksek enfeksiyon oranının yönetilebilir kalması açısından ve salgın eğrisini geriye çekmek için önemlidir. Bununla birlikte salgın, eğitimde ve çocukların alışkın oldukları rutinde büyük bir aksama yaratmaktadır. Birçok durumda, okul öğle yemeği programına bağımlı çocuklar gıda güvensizliği ile karşı karşıya kalacaktır. Ayrıca, evlerinde ve topluluklarında, hiçbir temas olmadan tespit edilemeyen şiddete karşı daha savunmasız hale gelirler.

64. KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU

COMMISSION ON THE
STATUS OF WOMEN, CSW

4. SOSYAL EŞİTSİZLİK

Sosyal eşitsizlik erkekler ve kadınlar, vatandaşlar ve göçmenler, düzenli ve düzensiz statüleri olan insanlar, engelli ve engelsiz insanlar, nörotipik ve nöroatipik insanlar ve diğer algılanan ikilemler veya ikili olmayan farklılıklar ile ırksal, etnik ve dini gruplar arasında mevcuttur. Mevcut güvenlik açıkları gelir kaybı, artan stres ve eşit olmayan yurtiçi sorumluluklar nedeniyle daha da karmaşıklaşmaktadır. Kadınlar ve kız çocukları büyük olasılıkla ücretli çalışmaları veya eğitimlerini yarıda kesip ev içi işleri üstleneceklerdir; bu durum da bakım yüklerini arttıracaktır. Savunmasız topluluklar, yasalar çıkarıldığında veya hareketlerini kısıtlayan başka önlemler alındığında özellikle de bilgiye daha az erişebildiklerinden veya bilginin erişmesi için başkalarına bağımlı olduklarından daha fazla risk altında olacaktır.

5. SU VE TEMİZLİK

Bu salgının önlenmesi ve bulaşmasının engellenmesinde yapılması gerekenler başında düzenli olarak ellerin yıkanmasıdır. Ancak küresel boyutta bakıldığında, herkesin temiz akan suya erişimi yok.

6. EKONOMİK EŞİTSİZLİK

İnsanlar işlerin geçici olarak kapanması, azaltılmış saatler ve sınırlı hastalık izni, tatil, kişisel izinler nedeniyle işsizlik, eksik istihdam ve gelir kaybı yaşamaktadır. Bu, finansal yükümlülüklerini yerine getirme kapasitelerini olumsuz yönde etkilemekte, daha büyük borçlara girmelerine neden olmaktadır. Hem sosyal uzaklaşma ihtiyacı, hem de ekonomik yetersizlikler nedeniyle çocukların, yaşlıların ve engelli insanların bakımı kadınların üzerine yüklenmektedir. Küresel düzeyde kadınlar ücretsiz bakım emeğinin %76,2'sini gerçekleştirmektedirler yani erkeklerin üç katı ev içi bakım emeği harcıyor.

64. KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU

COMMISSION ON THE
STATUS OF WOMEN, CSW

7. KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Hem aile içi şiddetin (özellikle çocuklar), hem de kadına yönelik partner (eş, sevgili, flört) şiddet oranlarının gerilim arttıkça artması muhtemel. Hareketlilik kısıtlamaları (sosyal mesafe, kendi kendine tecrit, aşırı kilitleme veya karantina), hayatta kalanların istismar ve korunma hizmetlerine olan gereksinimlerini de artıracak. Salgın öncesi zaten şiddet gösteren partneri her zaman evde olacağından kadınların şiddetin gerçekleştiği ortamdaki kaçıışı daha zor olacaktır. Çocuklar, istismar ve/veya bakıcılarından ayrılma riskleri de dahil olmak üzere özel koruma riskleriyle karşı karşıyadır. Kamu kaynakları yönlendirildikçe aşırı kilitleme uygulanırsa koruma hizmetlerinin erişilebilirliği azalacaktır. Şiddet ve zulümden kaçan kadınlar ve kız çocuklar, sınırların kapatılması ve seyahat kısıtlamaları nedeniyle menşei ülkelerinden ayrılamayacak veya iltica ülkelerine giremeyecek.

8. BİLGİYE ERİŞİM

Pandemiden korunmak için güvenilir ve gerekli güncel bilgilere, dışlanmış bazı gruplar (kadınlar, engelliler, evsizler, mülteciler, çocuklar) için eşit olmayan erişim var. İnsanların bu kriz süresince ulusal sağlık yetkililerinden düzenli güncellemeleri almaları gerekiyor. GSMA (Dünya GSM Derneği) şu anda dünyada cep telefonu olmayan yani "dijital olarak dünyaya bağlı olmayan" ve tüm güncel haberlerden habersiz 443 Milyon kadının yaşadığını belirtiyor. Bu kadınların çoğunluğu üçüncü dünya ülkelerinde olmakla birlikte gelişmiş toplumlarda da bilgiye erişimi olmayan gruplar bulunuyor.

9. GÜCÜN KÖTÜYE KULLANIMI

Cezaevlerinde, göç merkezlerinde, mülteci kamplarında, psikiyatri hastanelerinde ve engelli insanların bakıldığı kurumlarda karantina koşulları nedeniyle insanlar hapis halinde toplu yaşıyor ve sosyal izolasyonun olmadığı bu koşullarda salgının bulaşma riski daha yüksek. Burada yaşayan insanlar, sınırlı dış gözetim ve ziyaretlerin kısıtlanması nedeniyle istismar veya ihmallere karşı daha savunmasız hale gelebilirler. Avrupa'da bakım evlerinde kalan yaşlıların, sayıları tam raporlanmasa bile toplu olarak öldüklerini biliyoruz.

TAVSİYELER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Tüm bu notlar göstermektedir ki, COVID-19 salgını kadın mücadelesinde gelinen noktayı eklenen sorunlarla birlikte gösteriyor. Karar alma mekanizmalarında kadınların olmaması, kadınların eşit işe eşit ücret almaması, ev içi emeğin katlanarak artmasına karşın hala karşılıksız olması, kadın hakları mücadelesinin bu sorunlara henüz bir çözüm bulamadığını gösteriyor.

Salgınla birlikte yükselişe geçen toplumsal cinsiyet temelli şiddet, bilgiye erişimin önemi, temizlik ve suya ulaşımın önemi gibi sorunlar ön plana çıktı. En önemlisi de dezavantajlı grupların kadın kesişimselliği ile birleştiğinde salgında yardıma en çok ihtiyacı olan, en savunmasız kesimler alarm vermektedir: Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler, sağlık sorunları olan insanlar, kırsal alanda yaşayanlar, evsizler, LGBTI+'lar, mülteciler, göçmenler, yerli halklar, vatansızlar, çatışma ve savaş bölgelerindeki insanlar. Bu konuda en etkili uluslararası kuruluşlardan biri olan UN Women'da (Birleşmiş Milletler Kadın Birimi) 20 Nisan'da kadın liderlerle benzer bir sanal toplantı gerçekleştirdi. Burada da benzer başlıklar konuşuldu; kararlar alındı. Ancak uluslararası kararlar bu tip salgınlarda uygulamalar ulusal düzeyde kaldığı için tavsiye niteliğinde. Bu noktada toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın konusunun Birleşmiş Milletler'e bağlı onlarca birimden biri tarafından temsil edilmesi sorununu tekrar gündeme getiriyor. Bu salgın bize bağımız bir uluslararası kadın organizasyonunun teşkilatlanması gerekliliğini tekrar hatırlatmış oldu.

64. KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU

COMMISSION ON THE
STATUS OF WOMEN, CSW

Dokuz Temel Odak Haklar için Feminist İttifak (FAR) grubunun önderliğinde başlatılan bir imza kampanyası sonucu oluşturup CSW'da sunulan ve 100 ülkeden 2 bine yakın takipçinin destek verdiği öncüller listesi, Zeynep Banu Dalaman tarafından hazırlanarak ilk olarak bianet.org sitesinde yayınlanmıştır. Ardından düzenlenerek yazarının onayıyla okumakta olduğunuz versiyona dönüştürülmüştür. Soru ve önerileriniz için info@ucansupurge.org adresiyle iletişime geçebilirsiniz.